

INFORMATION TILL BORGENSMAN

Den här bilagan har gjorts upp av Bankföreningen i Finland

Borgen

Vid borgen åtar sig borgensmannen att svara för betalningen av någon annans förpliktelse, dvs. huvudförpliktelsen. Villkoren för huvudförpliktelsen är bindande också för borgensmannen. Borgensmannen svarar med hela sin personliga egendom för den huvudförpliktelse som han ställt borgen för.

Huvudförpliktelsen

Den huvudförpliktelse som borgensmannen svarar för utgörs av en eller flera skulder som någon annan har eller av en fordran som banken har gentemot någon annan. Borgensmannen svarar för huvudförpliktelsens kapital och i stöd av borgensförbindelsen omfattas också räntor, dröjsmålsräntor och övriga extra kostnader.

Enskild borgensman

En enskild borgensman är en fysisk person som ställt borgen. Enskilda borgensmän är inte sammanslutningar eller stiftelser som har ställt borgen. Med enskild borgensman avses inte heller en sådan fysisk person som när borgen ställdes var verkställande direktör, medlem i styrelsen eller förvaltningsrådet eller ansvarig bolagsman i den sammanslutning (t.ex. det företag) eller den stiftelse som är gäldenär eller som är stiftare i en sådan sammanslutning, eller som direkt eller indirekt har minst en tredjedel av aktierna i det aktiebolag som är gäldenär eller av den rösträtt aktierna medför eller som har motsvarande ägarandel eller inflytande i någon annan sammanslutning som är gäldenär.

Särborgen

Vid särborgen svarar borgensmannen för en eller flera huvudförpliktelser som anges i borgensförbindelsen. Något ansvar för gäldenärens övriga skulder har borgensmannen inte.

Generell borgen

Vid generell borgen specificeras inte någon huvudförpliktelse som borgensmannen ställer borgen för, utan borgensmannen svarar för gäldenärens alla existerande och framtida skulder och ansvarsförbindelser gentemot banken. Då en fysisk person ställer en generell borgen skall borgensmannens ansvar alltid begränsas till både det högsta belopp och den tid som ansvaret omfattar. Den avtalade tiden begränsar borgensmannens ansvar så att borgensmannen svarar för de huvudförpliktelser som uppkommer under den avtalade tiden. Borgensmannen kan begränsa sitt ansvar genom att till banken meddela en tidpunkt efter vilken han inte svarar för nya huvudförpliktelser. Det är skäl att meddela banken skriftligen om detta. Borgensmannen svarar dock för räntor och övriga extra kostnader i anslutning till tidigare uppkomna huvudförpliktelser. Begränsningen träder i kraft då banken har fått borgensmannens meddelande, om det inte har angetts en senare tidpunkt i meddelandet.

Proprieborgen

Vid proprieborgen svarar borgensmannen för huvudförpliktelsen på samma sätt som gäldenären. Bankerna har som praxis att godkänna endast proprieborgen. Banken har rätt att kräva betalning av den som ställt proprieborgen **genast** när huvudförpliktelsen helt eller delvis har förfallit till betalning. Banken är inte skyldig att först driva in huvudförpliktelsen av gäldenären. Banken är inte heller skyldig att i första hand använda sig av andra säkerheter för betalning av huvudförpliktelsen, om det inte är fråga om fyllnadsborgen. Fyllnadsborgen beskrivs närmare i följande punkt.

Fyllnadsborgen

Vid fyllnadsborgen svarar borgensmannen för huvudförpliktelsen endast till den del banken inte erhåller tillräcklig betalning av egendom som ställts till primär pant för huvudförpliktelsen. Panten skall först realiseras (omvandlas till pengar) och de erhållna medlen skall användas till betalning av de förpliktelser som pantansvaret omfattar. Först därefter kan banken kräva betalning av den återstående huvudförpliktelsen av den som ställt fyllnadsborgen. Fyllnadsborgen ställs enligt bankpraxis alltid i form av proprieborgen. Banken kan härvid kräva betalning av huvudförpliktelsen av den som ställt fyllnadsborgen genast när den primära panten har sålts, även om det inte har konstaterats att gäldenären är betalningsoförmögen. En borgen som en enskild borgensman har ställt är alltid fyllnadsborgen, om huvudförpliktelsen har beviljats huvudsakligen för att förvärva eller reparera en bostad eller en fritidsbostad och bostaden eller fritidsbostaden i fråga utgör säkerhet för huvudförpliktelsen. Härvid utgör bostaden primär pant. I annat fall är det fråga om fyllnadsborgen endast om detta har avtalats i borgensförbindelsen. (Detta stycke gäller inte andra än enskilda borgensmän.)

Om det har avtalats att en pant i första hand utgör säkerhet också för andra förpliktelser, har banken rätt att i första hand realisera panten för betalning av dessa.

Om gäldenären har ett lån enligt lagen om statsborgen för ägarbostadslån, utgör bostaden alltid i första hand säkerhet för det lån som staten har ställt borgen för.

I fråga om fastigheter och legorätter utgörs panten inte av fastigheten i fråga utan av de pantbrev som hänför sig till fastigheten. Primära panter utgör endast de pantbrev som utgör säkerhet för en huvudförpliktelse som ansluter sig till en bostad eller en fritidsbostad. En fastighet eller legorätt kan också belastas av pantbrev med bättre företrädesrätt än dessa och innehavarna av de förstnämnda pantbreven har bättre rätt till de medel som erhålls vid försäljning av fastigheten.

Banken har rätt att kräva betalning av den som ställt fyllnadsborgen först efter att den primära panten har sålts eller då det vid utsköning har konstaterats att det finns hinder mot att sälja panten. Om borgensmannen dock inte vill att panten säljs eller han inte vill invänta försäljningen av panten till exempel på grund av tillkommande dröjsmålsräntor, kan han betala huvudförpliktelsen helt eller delvis.

Solidariskt borgensansvar

Om flera borgensförbindelser har ingåtts för samma huvudförpliktelse, är borgensansvaret solidariskt, om inte något annat har avtalats. I borgensförbindelsen har man skilt kunnat avtala om begränsningar av borgensmannens ansvar.

Även om borgensmännen är flera till antalet är det möjligt att en borgensman blir tvungen att betala hela huvudförpliktelsen ensam. Banken är inte skyldig att driva in huvudförpliktelsen av de andra borgensmännen, även om de har betalningsförmåga. Dessutom gäller det att beakta att de andra borgensmännen ekonomiska ställning har kunnat försämrats efter det att borgensförbindelsen ingicks eller att banken har kunnat befria dem från borgensansvaret.

Se ytterligare punkten om regressrätt.

Utredning om borgensmannens betalningsförmåga

Innan en borgensförbindelse ingås begär banken uppgifter av borgensmannen om hans inkomster, förmögenhet, skulder och övriga ansvarsförbindelser. Borgensmannen skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter. På basis av dessa uppgifter bedöms borgensmannens möjligheter att uppfylla sitt borgensansvar.

En enskild borgensmans rätt att betala huvudförpliktelsen enligt betalningsplanen för förpliktelsen

Om huvudförpliktelsen sägs upp till betalning i förtid, har en enskild borgensman rätt att betala huvudförpliktelsen enligt den betalningsplan som var i kraft före uppsägningen av huvudförpliktelsen. Detta förutsätter att borgensmannen betalar de försenade betalningsraterna inom en minst en månad lång frist som banken bestämmer.

Dessutom förutsätts det att en sådan annan borgen eller säkerhet ställs för betalningen av huvudförpliktelsen som bedöms vara tillräcklig för betalningen av huvudförpliktelsens kapital. Banken är inte skyldig att godkänna någon annan borgen än en borgen som har ställts av en bank, staten, en kommun eller ett motsvarande samfund.

Borgensmannens rätt att betala huvudförpliktelsen

Borgensmannen har under samma förutsättningar som gäldenären rätt att betala en huvudförpliktelse som har förfallit till betalning. När en huvudförpliktelse har förfallit till betalning får borgensmannen på eget initiativ betala huvudförpliktelsen, även om banken ännu inte har krävt betalning av honom. På detta sätt kan borgensmannen förhindra att dröjsmålspåföljder tillkommer.

Borgensmannen har också rätt att betala en huvudförpliktelse som inte har förfallit till betalning, om gäldenären skulle haft rätt att betala densamma i förtid. Om huvudförpliktelsen är en konsumentkredit, kan gäldenären eller borgensmannen när som helst betala skulden i förtid. Om gäldenären är skyldig att till banken betala kostnader för betalningen av huvudförpliktelsen är borgensmannen skyldig att betala samma kostnader, om han betalar krediten.

I det fall att banken på grund av gäldenärens avtalsbrott (t.ex. betalningsdröjsmål) har rätt att säga upp huvudförpliktelsen till betalning, har borgensmannen rätt att betala huvudförpliktelsen i förtid. Denna rätt tillkommer enligt borgensvillkoren endast enskilda borgensmän.

Borgensmannens rätt att få upplysningar

Borgensmannen har rätt att på begäran få upplysningar av banken om huvudförpliktelsen. Därtill har en enskild borgensman rätt att medan borgen är i kraft på begäran få upplysningar av banken om gäldenärens övriga skulder och förbindelser, registrerade betalningsstörningar samt om andra omständigheter i anslutning till gäldenärens betalningsförmåga. De upplysningar som begärs skall vara sådana att de kan antas ha betydelse för borgensmannen. För kostnaderna för att lämna upplysningarna skall borgensmannen till banken betala en skälig avgift enligt bankens servicetariff eller prislista. Banken är inte skyldig att skilt utföra en undersökning av omständigheterna i anslutning till gäldenärens betalningsförmåga.

Banken skall meddela borgensmannen om betalningsdröjsmål gällande huvudförpliktelsen. Vidare skall banken meddela en enskild borgensman med sex månaders mellanrum om det kapital som utnyttjats av en kontokredit som borgensförbindelsen gäller för samt om nya krediter som beviljats med generell borgen som säkerhet.

Borgensmannen har för att bevaka sina intressen skäl att informera sig om gäldenärens ekonomiska ställning.

Regressrätt gentemot gäldenären

Om borgensmannen blir tvungen att betala av på huvudförpliktelsen, har han rätt att av gäldenären få det belopp inklusive dröjsmålsränta som han på grund av sin borgensförbindelse har betalat till banken. Gäldenären är dock ofta medellös i dessa fall.

Regressfordran gentemot gäldenären preskriberas enligt preskriptionstiden för huvudförpliktelsen i fråga, dock tidigast tre år efter att borgensmannen betalade av på huvudförpliktelsen.

Regressrätt gentemot andra borgensmän

I denna punkt redogörs det för de situationer då en borgensman har regressrätt gentemot andra borgensmän. Även om en borgensman har regressrätt, inverkar de andra borgensmännens betalningsförmåga på hans möjligheter att erhålla betalning av dem.

Regressrätt gentemot andra borgensmän som ställt borgen samtidigt

Om det i fråga om en och samma huvudförpliktelse finns flera borgensmän och borgensförbindelserna har ingåtts samtidigt eller så att de har varit beroende av varandra, har en borgensman rätt att av varje annan borgensman få en enligt huvudtalet bestämd andel av det belopp som han har betalat på grund av sin borgensförbindelse. Om det i fråga om en huvudförpliktelse finns till exempel fyra borgensmän som alla har ställt borgen för betalningen av en huvudförpliktelse på 10.000 euro och en av borgensmännen har betalat hela beloppet på 10.000 euro till banken, har han rätt driva in 2.500 euro av varje annan borgensman.

Om bankens fordran gentemot gäldenären uppgår till 10.000 euro, för vilken en borgensman har ingått en borgensförbindelse som gäller 3.000 euro och en annan borgensman har ställt en borgen för hela beloppet, gäller borgensförbindelserna samma huvudförpliktelse till ett belopp på endast 3.000 euro. För detta belopp på 3.000 euro svarar borgensmännen enligt huvudtalet, dvs. vardera svarar för hälften. Om den borgensman som har ställt borgen för bankens hela fordran har betalat hela beloppet kan han gentemot den andra borgensmannen rikta ett regresskrav på 1.500 euro, varvid han själv svarar för 8.500 euro. Gäldenärens första avkortningar av lånet drar endast den borgensman som har ställt borgen för hela beloppet fördel av utan att dessa inverkar på det belopp som på grund av regressrätten skulle kunna krävas av den som ställt borgen för det mindre beloppet. Efter att det inte längre återstår mera än 3.000 euro av bankens fordran svarar vardera borgensmannen för fordran enligt sitt inbördes förhållande med lika stora andelar.

Två borgensmän har till exempel vardera kunnat ställa en borgen på 3.000 euro för en förpliktelse på 10.000 euro. Även om den ena borgensmannen betalar hela det belopp som han har ställt borgen för, reducerar detta ändå inte alls den andra borgensmannens ansvar. Då kan något regresskrav inte heller framställas. Om det återstår endast 5.000 euro av bankens fordran och den ena borgensmannen betalar 3.000 euro och den andra 2.000 euro till banken, kan den borgensman som har betalat 3.000 euro då kräva 500 euro av den andra borgensmannen.

Regressrätt gentemot andra borgensmän som ställt borgen tidigare

Om det i fråga om en existerande kredit senare ingås en ny borgensförbindelse, som inte hade förutsatts vid den tidpunkten då tidigare borgensförbindelse ingicks, har den senare borgensmannen rätt att av vem som helst av de tidigare borgensmännen få hela det belopp som han har betalat på grund av sin borgensförbindelse. En borgensman som ingått en tidigare borgensförbindelse har inte någon regressrätt gentemot en borgensman som senare har ingått en borgensförbindelse.

Avvikande avtal om borgensmännens inbördes ansvar

Borgensmännen kan dock också avtala annorlunda om sin regressrätt. Dessutom inverkar de begränsningar av borgensansvaret som det eventuellt har avtalats om i borgensförbindelserna på borgensmännens inbördes ansvar.

Preskription av regressfordran

En borgensmans regressfordran gentemot en annan borgensman preskriberas om han inte kräver betalning inom tre år räknat från att han betalade av på huvudförpliktelsen. Preskriptionen avbryts och en ny tre års preskriptionstid börjar, om borgensmannen kräver betalning av den andra borgensmannen, annars påminner denne om regressfordran eller när denne betalar av på regressfordran.

Befrielse av övriga borgensmän och panter från ansvar

Banken har rätt att av grundad anledning befria de övriga borgensmännen från ansvar för huvudförpliktelsen utan borgensmannens samtycke. **Härvid minskar inte ansvaret för den borgensman som inte befriats från ansvar.** Om de övriga borgensmännen befrias från ansvar påverkas inte borgensmännens inbördes förhållande. Om den borgensman som inte befriats från ansvar blir tvungen att betala av på huvudförpliktelsen till banken, har han fortfarande i förhållande till de övriga borgensmännen samma regressrätt som han hade innan de befriades från ansvar. Grundad anledning kan t.ex. vara en annan säkerhet som erhållits i stället för borgen.

Banken har rätt att utan borgensmannens samtycke befria panter som givits av andra än huvudgäldenären. Banken har rätt att av grundad anledning befria även en pant som givits av huvudgäldenären. Grundad anledning kan t.ex. vara en annan säkerhet som erhållits i stället för panten. Borgensmannens ansvar minskar inte i dessa situationer i vilka en pant befrias.

Borgensmannens rätt till en pant

Om borgensmannen betalar av på huvudförpliktelsen har han rätt att erhålla betalning för sin regressfordran ur en pant som gäldenären har ställt som säkerhet för huvudförpliktelsen. Innan borgensmannen har betalat av på huvudförpliktelsen har banken rätt att mot panten bevilja ny kredit och att överlåta panten. Banken har således bättre rätt till panten än borgensmannen. Rätten till en pant för en borgensman som ställt fyllnadsborgen har det redogjorts för ovan i punkten om fyllnadsborgen.

Om panten har ställts som säkerhet för huvudförpliktelsen av någon annan än gäldenären, har borgensmannen ingen rätt till panten, om inte annat har avtalats.

Om panten ägs gemensamt av gäldenären och någon annan person har borgensmannen inte någon regressrätt i fråga om den andel av panten som ägs av någon annan person. Regressrätten är osäker i fråga om den andel som ägs av gäldenären.

Säkerställande av regressrätten

För att en borgensman skall kunna säkerställa sin regressrätt gentemot gäldenären och andra borgensmän samt sin rätt till en pant är det skäl för honom att skilt underrätta banken om betalningar som han erlagt samt att omsorgsfullt förvara kvittona.

Om borgensmannen vidtar åtgärder för att driva in sin fordran av gäldenären eller andra borgensmän, kan han bevisa sin fordran med kvittona.

Om borgensmannen inte har betalat hela huvudförpliktelsen eller om en pant utgör säkerhet också för andra fordringar som banken har, får borgensmannen rätt till panten efter bankens fordringar.

Borgensförbindelser till säkerhet för kontokrediter

Med kontokrediter avses konton med kredit och andra krediter av limitkaraktär, varvid bankens fordran varierar enligt hur mycket kredit som faktiskt utnyttjas. I fråga om en kontokredit kan en enskild borgensman bestämma en tidpunkt efter vilken han inte svarar för en ny huvudförpliktelse. Han svarar dock också för de räntor och övriga extra kostnader i anslutning till huvudförpliktelsen som uppkommer efter meddelandet och som omfattas av hans borgensansvar. Begränsningen träder i kraft när banken har fått borgensmannens meddelande, om det inte har angetts en senare tidpunkt i meddelandet.

Det är skäl att skriftligen meddela banken om begränsningen.

En begränsning som görs av endast en borgensman reducerar inte de övriga borgensmännens borgensansvar.

Inverkan på borgensmannens ansvar vid skuldsanering, företagssanering eller annat legalt förfarande för gäldenären

Banken får driva in huvudförpliktelsen av borgensmannen enligt de tidigare gällande villkoren, även om villkoren för huvudförpliktelsen för gäldenärens del har ändrats vid skuldsanering, företagssanering eller genom förlikning som avses i 21 kap. i konkurslagen eller genom ett beslut som boutredningsmannen har fattat med stöd av 19 kap. 12 a § i ärvdabalken.

Betalningsskyldighetens uppkomst för borgensmannen

Om särskilda uppsägningsåtgärder gentemot gäldenären krävs för att huvudförpliktelsen skall förfalla till betalning, får banken kräva betalning av borgensmannen endast om uppsägningsåtgärden har riktats mot både gäldenären och borgensmannen. Betalningsskyldighetens uppkomst för den som ställt fyllnadsborgen har det redogjorts för ovan i punkten om fyllnadsborgen. Se dessutom punkten om proprieborgen.

Preskription av borgen

Banken förlorar sin rätt gentemot borgensmannen, om banken inte inom tre år efter att huvudförpliktelsen förföll till betalning kräver betalning av borgensmannen. Preskriptionen avbryts också när banken påminner borgensmannen om borgen eller när borgensmannen betalar av på huvudförpliktelsen. Efter avbrott av preskriptionstiden börjar en ny tre års preskriptionstid.

En sammanslutning eller stiftelse som gäldenär

Om borgen har ställts för en sammanslutnings (t.ex. ett företags) eller en stiftelses huvudförpliktelse, är det själva sammanslutningen eller stiftelsen som är gäldenär, inte dess ägare eller medlemmar eller medlemmarna i dess organ. I fråga om några företagsformer är ägarna dock personligen ansvariga för betalningen av skulderna.

Aktiebolag

Om gäldenären är ett aktiebolag är bolagets ägare inte personligen ansvariga för betalningen av bolagets skulder.

Kommanditbolag

Om gäldenären är ett kommanditbolag är det bolaget och dess ansvariga bolagsmän som svarar för betalningen av bolagets skulder. De tysta bolagsmännen är inte personligen ansvariga för bolagets skulder.

Öppet bolag

Om gäldenären är ett öppet bolag är det bolaget och samtliga bolagsmän som svarar för betalningen av bolagets skulder.

Firma

Om gäldenären är en firma är det fråga om en enskild näringsidkare som är personligen ansvarig för betalningen av skulder som upptagits i firmans namn.

Andelslag

Medlemmarna i ett andelslag är inte personligen ansvariga för betalningen av andelslagets skulder.

Förening

Medlemmarna i en registrerad förening är inte personligen ansvariga för betalningen av föreningens skulder.

Stiftelse

Medlemmarna i styrelsen eller något annat organ för en stiftelse är inte personligen ansvariga för betalningen av stiftelsens skulder.